

Niemcy: Budżet pod znakiem przygotowań na trudniejsze czasy

Konrad Popławski

25 listopada Bundestag przyjął projekt budżetu – po raz czwarty z rzędu nie będzie w Niemczech deficytu budżetowego. Pozwoli to na redukcję długu publicznego z 68% do 66% PKB. Celem koalicji jest obniżenie w 2020 roku długu poniżej limitu 60% PKB przewidzianego w Traktacie z Maastricht. Priorytetem rządu Niemiec jest zwiększenie nakładów na bezpieczeństwo wewnętrzne (dzięki wzrostowi budżetów policji i służb specjalnych), a także wydatków na obronność o 2 mld euro do 36,6 mld euro. Drugim celem jest rozwiązywanie problemów związanych z kryzysem migracyjnym, na co w 2017 roku przeznaczono 19 mld euro w ramach takich działań jak: zwiększenie liczby rozpatrywanych podań o azyl, dofinansowanie programów nauki języka niemieckiego, rozwój budownictwa socjalnego, zwalczanie przyczyn migracji (wzrost o 0,5 mld euro do 8 mld euro środków finansowych na pomoc rozwojową).

Komentarz

- Problemem dla budżetu Niemiec są znaczące wydatki związane z kryzysem migracyjnym. W latach 2015–2020 udział wydatków socjalnych w budżecie wzrośnie z 53% do 57%, co oznacza wzrost w skali roku o 34 mld euro. Około 60% z tej sumy to koszty kryzysu migracyjnego. Rosnące wydatki socjalne mają być też odpowiedzią Niemiec na kryzys polityczny w wielu państwach, którego istotnym źródłem są nierówności społeczne. Istnieje jednak ryzyko, że rosnące obciążenia socjalne podważą fundamenty sukcesu gospodarczego z ostatnich lat, a jednocześnie nie wpłyną na rozwiązanie poważnego problemu Niemiec, jakim jest kryzys demograficzny.
- Oszczędności budżetowe są w dużej mierze efektem znacznej obniżki oprocentowania obligacji państwowych i wysokich dochodów z podatków, a nie rządowej polityki oszczędności. Rząd w ostatnich latach zwiększył zakres przywilejów socjalnych (poprzez obniżenie wieku emerytalnego dla części społeczeństwa, a także wprowadzenie płacy minimalnej). Władze podwyższyły także subsydia, np. na dofinansowanie kolei, rozwoju odnawialnych źródeł energii czy też systemu zdrowia. Według Instytutu Gospodarki Światowej w Kilonii subsydia te wzrosną w 2016 roku do rekordowego poziomu 170 mld euro. Nie ma pewności, czy sytuacja budżetu będzie się nadal poprawiać, gdy oprocentowanie niemieckich obligacji wzrośnie, czego spodziewa się rząd RFN w kolejnych latach. W ostatnich tygodniach rynki finansowe są coraz bardziej

zainteresowane lokowaniem kapitału w USA, o czym świadczy znaczący wzrost kursu dolara i indeksów na amerykańskiej giełdzie.

- Niemcy zwiększają wydatki na obronność – z 1,11% do 1,17% PKB w przyszłym roku. Jednak w planach Ministerstwa Finansów do roku 2020 nie przewiduje się ich dalszego wzrostu w relacji do PKB, lecz prognozuje ich ponowny spadek do poziomu 1,11% PKB. Oznaczałoby to, że RFN nie zakłada stopniowego zwiększenia wydatków obronnych do poziomu 2% PKB, zapisanego w deklaracji szczytu NATO w Newport. Jeśli nie dojdzie do korekty tych planów, to ograniczy to znacznie wiarygodność Niemiec jako członka Sojuszu.